

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ «ПАРТНЕРСТВО В НАВЧАННІ» В УКРАЇНІ

Гущина Наталія Іванівна

науковий співробітник відділу інноваційних та інформаційних технологій Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту.

Свириденко Ольга Сергіївна

менеджер освітньої мережі Microsoft «Партнерство в навчанні».

Анотація. У статті розглядаються основні напрями і результати реалізації програми «Партнерство в навчанні» в Україні. Наведено перелік навчальних курсів для освітян, які розроблено в рамках зазначеної програми. Висвітлено результати онлайн-дослідження «Інновації в навчанні».

Ключові слова: інформатизація освіти, інформаційно-комунікаційні технології, мережева спільнота.

Однією з найважливіших особливостей нашого часу є перехід України, як і багатьох інших країн світу, від індустріальної стадії розвитку до інформаційного суспільства.

Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» визначає, що одним із головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на подальший розвиток інформаційне суспільство, у якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію і знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними.

Система освіти в країні розвивається відповідно до потреб суспільства. Потребою інформаційного суспільства є підготовка людей до роботи з інформацією, створення та комерціалізація знань. У цьому контексті першочерговими завданнями сучасної освіти в Україні є забезпечення загального доступу до освітніх ресурсів шляхом інтенсивного впровадження новітніх технологій навчання, комп'ютеризації й інформатизації освіти, використання інформаційних навчальних ресурсів мережі Інтернет, оновлення змісту освіти, розширення вільного доступу до якісної освіти всіх рівнів, реалізація системи безперервної освіти впродовж усього життя.

Для забезпечення виконання цих завдань Постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. №494 було затверджено Державну цільову програму впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року.

Відомі світові компанії — лідери на ринку інформаційних технологій запропонували низку спеціальних програм залучення людей до інформаційно-комп'ютерних технологій. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту підтримує ці ініціативи; наприклад, 2003 року в Україні було започатковано програму Microsoft «Партнерство в навчанні».

Програма «Партнерство в навчанні» — світова освітня ініціатива, покликана допомогти освітянам і школярам реалізувати свій потенціал повною мірою шляхом доступу до найсучасніших інформаційних технологій. Використання технологій допомагає освітянам здобути необхідні навички для організації більш якісного і сучасного навчального процесу, а школярам дає більше можливостей проявити свої таланти

в різних сферах. На даний момент програма «Партнерство в навчанні» впроваджується у 119 країнах світу.

У травні 2008 року Міністерство освіти і науки України і корпорація Microsoft підписали Меморандум про взаєморозуміння, у якому домовились про співробітництво щодо розвитку освіти і науки в Україні і співпрацю в реалізації програми «Партнерство в навчанні» на наступні 5 років за основними напрямками: вчителі-новатори; школи-новатори; професійний розвиток; ініціативи для учнів.

З 2003 року 470 924 вчителів, школярів та студентів пройшли навчання й ознайомились із програмою «Партнерство в навчанні» в Україні.

Які можливості надає програма «Партнерство в навчанні» навчальним закладам, адміністрації, викладачам та учням?

Професійне мережеве співтовариство — освітня мережа Microsoft «Партнерство в навчанні»

Інформаційні технології змінюють способи мислення і спілкування з іншими людьми. Тепер ми можемо довірити записи цифровій пам'яті, а зв'язки між записами — програмним агентам. Завдяки мережі Інтернет можна одержати доступ до своїх записів, перебуваючи в будь-якій точці земної кулі. Цифрова пам'ять, програмні агенти й мережа розширюють розумові здібності людей. Ще більше вони розширюють поле для спільної діяльності й співробітництва з іншими людьми: можна поділитися своїми колекціями, спільно використовувати цифрові об'єкти й програмні агенти, спілкуватися між собою, утворюючи мережеве співтовариство.

Мережеве співтовариство — це група людей, які підтримують спілкування і ведуть спільну діяльність за допомогою комп'ютерних мережевих засобів (Net Community, Virtual Community).

Для сучасного педагога дуже важливо отримувати найсвіжішу інформацію про застосування нових рішень і підходів в освіті, вдосконалювати власні педагогічні навички, передавати нові знання учням і бути лідером у своїй сфері. Професійне мережеве співтовариство надає такі можливості освітянам.

Що являє собою діяльність вчителів в професійній мережі?

Це, перш за все, діяльність, спрямована на учнів, на розвиток інтересу до предмету, на розвиток їх мислення, творчості, колективізму. Учитель організовує своїх учнів для участі в дистанційних олімпіадах, вікторинах, кон-

курсів і спрямовує діяльність учнів у телекомунікаційних проєктах. Роль учителя в організації навчальної діяльності школярів у мережі дуже велика. Другий напрям професійної діяльності вчителів у мережі — це діяльність, спрямована на самих учителів, на самоосвіту, діяльність, пов'язана з підвищенням кваліфікації.

У професійній мережі педагоги зможуть не лише обмінюватися досвідом, але і створювати і просувати власні розробки, брати участь в реалізації колективних проєктів, ініціювати обговорення нових тем, отримувати професійні консультації і пропонувати власні матеріали на рецензію колег і методичних центрів, розвивати можливості мережевого навчання і проводити майстер-класи (для колег і учнів), брати участь в конкурсах і конференціях, мати доступ до великих баз даних із найрізноманітнішої тематики, отримувати новинну інформацію, підвищувати кваліфікацію і так далі. Учителі приходять у мережеві спільноти, щоб ділитися знаннями, запитувати й навчатися в інших людей, шукати односторонніх і виконати дії, які не під силу зробити поодиночки.

«Майкрософт Україна» започаткувала перший професійний онлайн-ресурс для освітян України. **Освітня мережа Microsoft «Партнерство в навчанні»** www.pil.org.ua об'єднує більше 45000 педагогів зі всієї країни, які застосовують інноваційні підходи у викладацькій діяльності.

Цілі і завдання мережі «Партнерство в навчанні»:

- надання підтримки професійній діяльності вчителя;
- надання можливості самореалізації і самоствердження через спільну мережеву практичну діяльність;
- створення і підтримка нових освітніх ініціатив;
- створення єдиного інформаційного педагогічного ресурсу;
- організація практичної діяльності вчителів у мережі;
- розвиток і реалізація творчих здібностей учасників проєктів;
- створення простору психологічної комфортності вчителя.

Освітня мережа Microsoft «Партнерство в навчанні» об'єднує педагогів, які застосовують інноваційні підходи у викладацькій діяльності. Мережа надає можливість вчителю-новаторам публічно представляти свої доробки й отримувати поради, зауваження і рекомендації від колег з усієї України, обмінюватись ідеями, новинами, а також власним досвідом застосування інноваційних інструментів у роботі з учнями. Також мережа «Партнерство в навчанні» дає доступ до освітніх програм для шкіл й університетів, у тому числі, й до планів уроків і практичних занять. Нині мережа «Партнерство в навчанні» є банком педагогічної майстерності, порталом для взаємодії «педагог-учень», спільнотою вчителів-предметників, відкриває доступ до якісних педагогічних ресурсів. Мережа відповідає інтересам і потребам освітян. Вона має єдині засоби навігації, документи для спільної роботи, універсальний набір сервісних служб, єдині каталоги, класні кімнати, спільноти за інтересами.

Розвиток відкритої освіти, демографічна ситуація вимагають нових підходів до організації навчально-виховного процесу, зокрема запровадження дистанційної освіти в різних її формах. Середовищем для розгортання дистанційних курсів може слугувати мережа «Партнерство в навчанні».

Учитель-предметник має можливість самостійно завантажувати дидактичні матеріали, тести, відеоф-

рагменти, фото, презентації. Учень так отримує набір навчальних матеріалів, які він може використати під час карантинів, довготривалих пропусків уроків через стан свого здоров'я тощо, має змогу брати участь у різноманітних проєктах (міських, регіональних, міжнародних). Причому, міжнародні проєкти відкривають додаткові можливості для спілкування з носіями іноземних мов. Отже, формується On-line інтерактивне навчальне середовище — віртуальне навчальне середовище з новітніми технологіями навчання.

Базовими компонентами віртуального навчального середовища виступають такі складові: організаційна, технологічна, змістова, яка включає в себе ще дві важливі складові: методичну й інформаційно-комунікаційну.

Завдяки мережі учні мають можливість отримати консультації вчителів-професіоналів як з інших регіонів України, так і з-за кордону. Таку можливість педагогічна спільнота змогла отримати тільки завдяки розвитку мережі Інтернет, оптико-волоконних технологій, модифікації навчального середовища від звичайної класної дошки до веб-камер і віртуальних класних кімнат.

Мережа «Партнерство в навчанні» виступає засобом здобуття нових знань, спілкування, відкриває вчителю-предметнику можливість для інтеграції у сучасне інформаційне суспільство через набуття ІКТ-компетентностей. У мережі постійно відбуваються різноманітні події для освітян: тематичні вебінари, обговорення в тематичних спільнотах, конкурси тощо.

Для проведення циклу вебінарів запрошено найкращих експертів галузі, щоби розказати про застосування інформаційно-комунікаційних технологій і впровадження світових новинок в Україні. Освітня мережа має нагоду послухати галузевих експертів, а також своїх колег, викладачів різних предметів з усієї країни, які експериментують з використанням ІКТ на уроках і мають цікавий досвід для демонстрації.

Отже, робота мережі приносить такі результати:

- об'єднання кадрового потенціалу педагогів, підвищення їх кваліфікації, знайомство з новими методиками, мотивація до творчості і професійного розвитку;
- організація системи постійної консультаційної й інформаційної підтримки всіх учасників освітнього процесу;
- формування нової культури мислення учасників освітнього процесу, перехід від знанневої парадигми до компетентнісної, підвищення інформаційної грамотності.

Учителі-новатори

Компанія Майкрософт всіляко підтримує ініціативи викладачів з використання ІКТ у класній та позакласній роботі з учнями. Щорічний конкурс «Вчитель-новатор», що проводиться за сприяння Інституту інноваційних технологій та змісту освіти МОНмолодьспорту мотивує освітян до опанування сучасних педагогічних і інформаційно-комунікаційних технологій, підтримує роботу педагогів у розробці й впровадженні мультимедійних програмних засобів навчання. Починаючи з 2004 року, конкурс проводиться щорічно.

У рамках розвитку програми «Партнерство в навчанні» була розширена діяльність і популяризація Восьмого всеукраїнського конкурсу «Вчитель-новатор», цього року більше 900 учасників з усіх регіонів України подали свої роботи на розгляд журі. Найактивнішими стали представники з Донецької (222 ро-

боти), Харківської (77 робіт), Херсонської (77 робіт) областей. Серед ста робіт лауреатів Конкурсу найбільше, 24 роботи, представників Донецької області. Важливим показником стало те, що 165 робіт надійшло від учителів із сільської місцевості. Це означає, що ІКТ вже не є прерогативою великих міст.

Переможці національного конкурсу «Вчитель-новатор» неодноразово представляли Україну на Європейському і Світовому конкурсах, демонструючи високий рівень володіння ІКТ і потенціал для майбутнього розвитку. Цьогорічна переможниця конкурсу Грина Фрідман, викладач історії та географії Технологічного ліцею м. Києва, представлятиме свою роботу «Досліджуючи своє коріння» на Європейському форумі у Лісабоні в кінці березня 2012 р.

Отримані конкурсні роботи, класифіковані за предметами, доступні для всіх освітян на освітній мережі Microsoft «Партнерство в навчанні» www.pil.org.ua у тематичній спільноті «1000 ідей від вчителів-новаторів».

Щорічно проводиться **Всеукраїнський форум вчителів-новаторів «Партнерство в навчанні»** для демонстрації інноваційного досвіду переможців конкурсу «Вчитель-новатор», а також ознайомлення освітян із сучасними освітніми технологіями, що їх пропонує Microsoft і партнерські організації і проекти в Україні.

Школи-новатори

Міністерством освіти і науки, молоді та спорту видано наказ від 24 січня 2012 року №58 «Про впровадження програми «Школи-новатори». Програма інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів «Школи-новатори» — міжнародна програма Microsoft, що базується на принципах наукового дослідження інноваційного викладання і навчання (Innovative Teaching and Learning, IТL), метою якого є надання окремим школам такої системи моніторингу, яка визначає інноваційні методи викладання й оцінює їх. Метою Програми є створення власної моделі інноваційного розвитку школи, що дозволить підвищити рівень інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів України й оптимізувати процес навчання з урахуванням сучасних світових тенденцій і перспектив розвитку інформаційного суспільства, сформувати вміння і навички, необхідні учням для життя у 21 столітті, створити необхідні передумови для підвищення ефективності і якості освіти. У межах даної програми передбачається участь принаймні 1300 шкіл з усіх областей України. Детальніше у розділі Школи-новатори на сторінці www.microsoft.ua/partnersinlearning.

Професійний розвиток

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та корпорацією Microsoft, на виконання Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року фахівці Microsoft розробили декілька навчальних курсів, які регулярно безкоштовно викладаються очно і дистанційно по всій Україні. Серед них курси, подані в табл. 1.

Дослідження «Інновації в навчанні» www.pilsr.com

2010 року компанія «Майкрософт Україна» за підтримки Міністерства освіти і науки України в рамках проекту «Партнерство в навчанні» провела перше щорічне онлайн-дослідження «Інновації в навча-

нні» (Innovative Teaching and Learning, IТL), метою якого було вимірювання ступеня проникнення інновацій в українську систему освіти та рівня використання сучасних технологій учителями й учнями.

2011 року Міністерство спільно з компанією «Майкрософт Україна» в рамках програми «Партнерство в навчанні» провели друге щорічне онлайн-дослідження «Інновації в навчанні».

61% українських учителів, опитаних під час онлайн-дослідження у 2011 році, відзначають, що недостатня кількість комп'ютерів залишається основною перешкодою для впровадження інформаційних технологій у школах. Порівняно з дослідженням 2010 року ситуація трохи покращилася: тоді цю проблему на перше місце ставило 83% педагогів. Дослідження також виявило, що за межами школи і учні, і педагоги мають більше можливостей для використання ІКТ, у тому числі — і для навчання.

Серед позитивних висновків особливо варто відзначити той факт, що слабка ІКТ-підготовка вчителів уже не є найсерйознішою перешкодою для використання інформаційних технологій у навчанні, що зазначили 67% опитаних. Тобто рівень комп'ютерної грамотності вчителів істотно виріс (порівняно з 2010 роком), що створює передумови для більш інтенсивного впровадження інновацій у навчальний процес.

Дослідження також виявило, що за межами школи і учні, і педагоги мають більше можливостей для використання ІКТ, у тому числі — і для навчання. У зв'язку з цим освітянам варто було б розробляти і впроваджувати спеціальні позакласні програми для використання навчального потенціалу ІКТ.

Участь у дослідженні «Інновації в навчанні» є першим кроком програми «Школи-новатори», згаданої вище. Після проходження констатувального дослідження всі школи-учасниці програми розробляють власну інноваційну модель розвитку, яку впроваджують під час реалізації програми у тісній співпраці з фахівцями Майкрософт, МОНмолодьспорту та галузевими експертами.

Ініціативи для учнів

Програма «Онляндія — безпека дітей в Інтернеті»

Програма ініційована Коаліцією за безпеку дітей в Інтернеті, що заснована компанією «Майкрософт Україна» в рамках програми «Партнерство в навчанні».

Інтернет надає величезні інформаційні можливості, але діти, їхні батьки та вчителі повинні бути впевнені в тому, що Інтернет-середовище є безпечним для дитини. Програма «Безпека дітей в Інтернеті» включає цілу низку заходів, спрямованих на навчання дітей, учителів та батьків правильному користуванню Інтернетом. У рамках програми налагоджена розгалужена мережа тренерів і волонтерів, які проводять освітні заходи у школах і під час позакласних заходів, розказуючи про безпечне використання Інтернетом, і надаючи рекомендації батькам і викладачам, як уникнути загроз, які існують у весвітній мережі. Тренінгові програми і методичні рекомендації для викладачів доступні на сторінці програми www.onlandia.org.ua.

Пакет Microsoft Learning Suite

Даний пакет містить понад 20 академічних застосунків, які допоможуть урізноманітнити навчальні матеріали, залучити учнів до навчального процесу, розширити межі класної кімнати, створити віртуальний навчальний простір для кожного класу або групи учнів та багато іншого.

З березня 2012 р. пакет доступний для завантаження українською мовою в розділі Ресурси на освітній мережі

Назва курсу, рівень, тривалість	Зміст курсу	Он-лайн ресурс
Курс цифрових технологій Початковий рівень володіння ПК; (10–15 годин, 30–60 хвилин сертифікаційний тест)	Навчальний план складається з п'яти курсів: • Основи роботи з комп'ютером; • Інтернет і Веб; • Програми підвищення продуктивності; • Безпека та конфіденційність комп'ютера; • Цифровий стиль життя. Кожен курс містить модуль дистанційного навчання й оцінювальний тест. Також можна скласти сертифікаційний тест, який охоплює теми з усіх п'яти курсів. Якщо сертифікаційний тест складено успішно, можна роздрукувати персоналізований сертифікат із курсу цифрових технологій	http://www.microsoft.com/about/corporatecitizenship/citizenship/giving/programs/up/digitalliteracy/ukr/default.mspx
Навчальний курс «Учителі в онлайні» Середній і високий рівні володіння ПК; (16 годин)	Навчальний план курсу складається з чотирьох частин: • Ваш робочий простір в Інтернеті; • Інтернет-середовище для освітян; • Платформа для навчальних закладів; • Огляд технологій та ресурсів, призначених для освітян. Для навчання за курсом пропонуються модулі для дистанційного навчання, а також низка завдань, які потрібно виконати для отримання сертифіката	http://www.shkola.org.ua/
Навчальний курс «Основи безпечної роботи з ІКТ в навчальному закладі» Середній рівень володіння ПК; (14 годин)	Курс спрямований на навчання та користування безпечними програмними продуктами, які допомагають педагогічним працівникам ефективно та результативно запроваджувати інформаційні технології в навчально-виховний процес	www.pil.org.ua
Тренінг «Основи безпеки дітей в Інтернеті» , Початковий рівень володіння ПК; (2 години)	Учасники дізнаються про ризики для дітей в мережі Інтернет і конкретні поради щодо їх уникнення	http://onlandia.org.ua
Підготовка вчителів за програмою «Онляндія – безпека дітей в Інтернеті» , Початковий рівень володіння ПК; (3 години)	Після проходження курсу, слухачі знають як: • обговорювати питання інформаційної безпеки у класі з учнями; • знайти інформацію про те, як молодь використовує Інтернет; • знайти інформацію про те, як особисті дані використовують в Інтернеті; • дізнатися про те, де знайти більше інформації про безпеку в Інтернеті	http://onlandia.org.ua
Курс «Школи-новатори» , початок курсу вересень 2012 року, Середній рівень володіння ПК; (16 годин)	Курс за 8 основними модулями: • Планування навчання на основі констатуючого дослідження; • Розробка місії навчального закладу; • Вивчення можливостей системних вдосконалень; • Створення культури інноваційного розвитку; • Обмін ідеями та досвідом; • Впровадження проекту; • Аналіз поточних результатів; • Стратегія постійного розвитку	Дослідження інноваційного викладання і навчання www.pilsr.com Навчальні модулі на www.pil.org.ua

Microsoft «Партнерство в навчанні» www.pil.org.ua. Після проходження навчальних курсів багато викладачів використовують програми даного пакета для створення презентацій, відео і графічних матеріалів для супроводження навчального процесу й організації проектної роботи своїх учнів.

Конкурс програмування Kodu «Навчайся граючи»

Компанія «Майкрософт Україна» за підтримки Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України і Головного управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації вперше проводить конкурс програмування Kodu «Навчайся граючи» серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва у січні–березні 2012 р.

Метою Конкурсу є розвиток творчого потенціалу учнівської молоді і підвищення рівня ІКТ-грамотності учнів. Основними завданнями конкурсу є вивчення мови програмування Kodu з метою формування в учнів навичок ХХІ століття: логічного мислення, аналітичних здібностей, уміння працювати в команді тощо. За результатами проведеного конкурсу будуть підготовлені рекомендації щодо проведення національного конкурсу програмування Kodu у 2012/2013 навчальному році.

Результатом плідної співпраці між Міністерством і ТОВ «Майкрософт Україна» став випуск навчально-методичних посібників «Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі (рекомендовано

Міністерством освіти і науки молоді та спорту України, лист від 27.12.10 р. №1/11-12128) і «Матеріали Сьомого всеукраїнського конкурсу «Вчитель-новатор» (рекомендовано Міністерством освіти і науки молоді та спорту України, лист від 08.07.11 р. №1/11-5810).

Отже, проведення спільних заходів як з розвитку середньої, так і вищої освіти допомагає спільними зусиллями з компанією Microsoft надати реальний доступ до інноваційних розробок, ІКТ більшій кількості освітян.

Програма «Партнерство в навчанні» динамічно розвивається, щоби відповідати потребам освітнього сектору і бути надійним партнером у впровадженні ІКТ і педагогічних інновацій в освітніх установах, надаючи найкращі ресурси для викладання і навчання.

Література

1. Патаракін Є. Д. Створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот на базі мережевих сервісів Веб 2. — К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2007. — 88 с.
2. Матеріали Сьомого всеукраїнського конкурсу «Вчитель-новатор»: метод. посібн. для вчителя / упоряд. Н.І. Гущина, В.М. Косик; за заг. ред. О.А. Удада. — Київ, 2011. — 196 с.
3. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навч.-метод. посібн. / А.Б. Кочарян, Н.І. Гущина. — К., 2011. — 100 с.